

Lausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle Valtioneuvoston selonteosta maaseutupolitiikasta (VNS 12/2025 vp)

FiComin keskeiset näkemykset:

- **Tietoliikenneyhteys on kiinteistölle vastaava perusinfrastruktuurin liittymä kuin sähkö tai vesi.**
Laajakaistayhteys hankitaan käytännössä samalla logiikalla kuin sähkö- tai vesiliittymä: kiinteistön omistaja tekee sopimuksen ja liittymä rakennetaan sen pohjalta. Tämä kysyntäveloitus on ollut suomalaisen tietoliikenneinfrastruktuurin kehityksen keskeinen vahvuus.
- **Suomen vahvuus on ollut markkinaehtoinen investointimalli.**
Teleyritykset investoivat viestintäverkkoihin vuosittain yli puoli miljardia euroa. Investointivetoista mallia ei tule heikentää sääntelyllä tai hallinnollisilla käytännöillä, jotka nostavat kustannuksia tai hidastavat verkkojen rakentamista.
- **Kuuluvuusmittaukset osoittavat verkkojen toimivan pääosin hyvin.**
Traficomien vuosien 2024–2025 mittaukset osoittavat, että viestinnän peruspalvelut toimivat lähes kaikkialla Suomessa. Yksittäiset ongelmakohdat voidaan ratkaista kohdennetuilla investoinneilla ja operaattorien sekä viranomaisten yhteistyöllä.
- **Yleispalveluvelvoitetta ei tule laajentaa investointivelvoitteeksi.**
Yleispalvelun tarkoitus on toimia viimekätisenä turvaverkkona perusyhteyksille. Sen laajentaminen huippunopeiden yhteyksien rakentamiseen lisäisi kustannuksia ja heikentäisi teleyritysten mahdollisuuksia investoida kuitu-, 5G- ja tulevaisuuden 6G-verkkoihin.

Digitaalinen infrastruktuuri on maaseudun perusinfrastruktuuria

Digitaalinen infrastruktuuri on maaseudun elinvoiman kannalta yhtä keskeinen perusinfrastruktuuri kuin tiet, sähköverkot ja energiaverkot. Ilman toimivia ja kapasiteetiltaan riittäviä viestintäverkkoja maaseudun yritystoiminta, palvelut, etätyö ja julkisen sektorin digitalisaatio eivät käytännössä toimi.

Suomessa viestintäverkkojen kehittäminen on perustunut vahvasti markkinaehtoiisiin investointeihin. Teleyritykset investoivat viestintäverkkoihin vuosittain yli puoli miljardia euroa. Näillä investoinneilla on rakennettu kansainvälisesti tarkastellen erittäin kattava mobiiliverkkojen kuuluvuus sekä nopeasti laajeneva kuituverkko. Tämä investointivetoisuus on ollut Suomen vahvuus, eikä sitä pidä heikentää sääntelyllä tai hallinnollisilla käytännöillä,

jotka saattavat aiheuttaa markkinahäiriöitä tai tekevät rakentamisesta tarpeettoman kallista tai hidasta.

Yhteyksien rakentaminen perustuu kysyntävetoisiin investointeihin

Maaseudun elinvoimaisuuden ja kilpailukyvyn kannalta toimivat tietoliikenneyhteydet ovat nykyisin yhtä välttämättömiä kuin sähkö- ja vesihuolto. Laajakaistayhteyksien hankkiminen on kiinteistön omistajalle käytännössä vastaava investointi kuin sähkö- tai vesiliittymän hankkiminen: käyttäjä tekee sopimuksen ja liittymän rakentaminen tapahtuu sen pohjalta. Kysyntävetoisuus on ollut suomalaisen tietoliikenneinfrastruktuurin kehityksen keskeinen vahvuus, sillä se kannustaa tehokkaaseen investointien kohdentamiseen ja ehkäisee tarpeettomia kustannuksia.

Maaseutupolitiikan kannalta keskeinen kysymys ei ole se, tunnistetaanko yhteyksien merkitys – se tunnistetaan lähes kaikissa strategioissa. Ratkaisevaa on se, syntyykö toimintaympäristö, joka aidosti mahdollistaa investoinnit. Viestintäverkkoja ei rakenneta poliittisilla tavoitteilla vaan investoinneilla. Jos investointien edellytykset heikkenevät, rakentaminen yksinkertaisesti vähenee.

Paikalliset käytännöt voivat hidastaa verkkojen rakentamista

Rakentamista hidastavat usein paikalliset lupaprosessit, vaihtelevat kunnalliset käytännöt sekä mastojen ja verkkojen sijoittamiseen liittyvä hinnoittelu. Joissakin kunnissa maanvuokrat ja lupakäytännöt ovat kehittyneet suuntaan, jossa viestintäverkkoja kohdellaan lähinnä tulonlähteenä. Tämä on lyhytnäköistä. Mastot ja kuituverkot eivät ole vain yksittäisten yritysten infrastruktuuria, vaan koko kunnan elinvoiman kannalta välttämätöntä perusinfrastruktuuria. Kuntien tulisi nähdä yhteydet kilpailutekijänä eikä kustannuseränä.

Kuuluvuusmittaukset osoittavat verkkojen toimivan pääosin hyvin

Keskustelussa maaseudun yhteyksistä korostuvat ajoittain yksittäiset kuuluvuuspuutteet. Kuuluvuusmittauksia on sekä viranomaisten että yritysten toimesta tehty paljon. Tulokset kertovat ennen kaikkea sen, että mobiiliverkot toimivat pääosin hyvin.

Traficom on tehnyt vuosina 2024–2025 laajoja mobiiliverkkojen kuuluvuusmittauksia eri puolilla Suomea. Mittausreittejä on ajettu tuhansia kilometrejä ja puheluja testattu tuhansia.

Mittauksista muodostuva kokonaiskuva on selkeä: viestinnän peruspalvelut toimivat lähes kaikkialla. Esimerkiksi Etelä-Savon ja Pälkäneen mittauksissa vuonna 2025 tehtiin 3 465 testipuhelua, joista vain kaksi epäonnistui. Mobiililaajakaistan nopeudet vaihtelivat alueittain ja operaattoreittain, mutta lakisääteinen 5 Mbit/s peruslaajakaistanopeus jäi saavuttamatta vain kahdessa yksittäisessä mittauspisteessä. Monissa paikoissa nopeudet nousivat jopa satoihin megabiteihin.

Myös vuoden 2024 mittaukset Etelä-Savossa päättyivät samaan johtopäätökseen: puhelin- ja laajakaistayhteydet toimivat pääosin hyvin, vaikka yksittäisiä heikompia alueita löytyi. Näitä ratkotaan tyypillisesti yhteistyössä operaattoreiden kanssa.

Vuoden 2025 mittauksissa Itä-Suomen raja-alueella havaittiin lisäksi Venäjältä tulevia radiohäiriöitä, jotka vaikuttivat yhteyksiin paikallisesti erityisesti matalammilla taajuuksilla. Kyse ei siis ollut varsinaisesta kuuluvuusongelmasta vaan verkon ulkopuolisesta häiriöstä.

Myös Porvoon ja Posion mittaukset osoittivat odotetusti eroja harvaan asuttujen ja tiheämpien alueiden välillä. Posiossa löytyi muutamia pisteitä, joissa yhden operaattorin nopeus jäi alle 5 Mbit/s, ja yhdessä pisteessä kaikkien operaattorien nopeudet jäivät alle tämän rajan. Porvoossa yhteydet olivat selvästi parempia ja alue sai Traficommin laajakaistaluokituksessa 4/5 tähteä.

Ensinnäkin on hyvä, että viranomaiset seuraavat verkkojen toimivuutta aktiivisesti. Traficommin mittauksiin ja arvioihin voidaan luottaa, ja yhteistyö operaattoreiden kanssa toimii.

Toiseksi mittausten kokonaiskuva kertoo myös jotain olennaista: laajoista mittaustilanteista huolimatta varsinaisia puutteita löytyi lopulta melko vähän. Kun verkot jo pääosin täyttävät vaatimukset, suurin hyöty syntyy siitä, että ratkaistaan yksittäiset ongelmapaikat ja jatketaan investointeja verkkoihin.

Maaseudun yhteydet edellyttävät teknologianeutraalia lähestymistapaa

Maaseudun yhteyksiä kehitettäessä on tärkeää säilyttää teknologianeutraali lähestymistapa. Kiinteät verkot, mobiiliverkot, FWA-ratkaisut sekä satelliittiyhteydet muodostavat yhdessä kustannustehokkaan kokonaisuuden erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Erityisesti satelliittiteknologia tarjoaa toimivan vaihtoehdon alueille, joilla kiinteän verkon rakentaminen ei ole taloudellisesti järkevää. Myös EU:n viestintämarkkinoiden uudistusaloitteissa satelliittiyhteyksiä pidetään keskeisenä osana tulevaisuuden yhteysratkaisuja.

Yleispalveluvelvoitetta ei tule laajentaa investointivelvoitteeksi

FiCom pitää tärkeänä, että selonteossa tarkasteltavat toimet eivät johda yleispalveluvelvoitteen laajentamiseen tavalla, joka muuttaisi sen luonnetta. Yleispalvelun tarkoitus on toimia viimekätisenä turvaverkkona tilanteissa, joissa peruslaatuista puhe- ja internetyhteyksiä ei ole kaupallisesti saatavilla. Sitä ei ole tarkoitettu investointivelvoitteeksi yrityksille eikä mekanismiksi huippunopeiden yhteyksien rakentamiseen.

Yleispalveluvelvoitteen laajentaminen merkitsisi merkittäviä kustannuksia ja heikentäisi väistämättä teleyritysten investointimahdollisuuksia. Tämä hidastaisi kuituverkkojen, 5G-verkkojen ja tulevien 6G-ratkaisujen kehittämistä. Tällainen kehitys olisi ristiriidassa sekä maaseutupolitiikan että Suomen digitaalisen kilpailukyvyn tavoitteiden kanssa.

Digitaalinen infrastruktuuri ratkaisee maaseudun elinkeinokehityksen

Digitaalinen infrastruktuuri on maaseudun tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa myös elinkeinopolitiikan näkökulmasta. Yritysten, mukaan lukien maatalousyritykset, digitalisaatio, etätyö, digitaaliset palvelut sekä uudet teknologia- ja datakeskusinvestoinnit edellyttävät luotettavia ja kapasiteetiltaan riittäviä yhteyksiä. Hyvät yhteydet eivät ole vain palvelu kansalaisille, vaan keskeinen tekijä yritysten sijoittumisessa ja alueiden kilpailukyvyssä.

Viestintäverkot ovat myös kokonaisturvallisuuden infrastruktuuria

Viestintäverkot ovat myös kriittistä infrastruktuuria yhteiskunnan varautumisen ja kokonaisturvallisuuden kannalta. Toimivat yhteydet ovat välttämättömiä niin viranomaisviestinnälle, yritysten toiminnalle kuin kansalaisten arjelle myös poikkeusoloissa. Siksi niiden rakentamisen ja ylläpidon edellytyksiä tulee vahvistaa, ei vaikeuttaa.

Ennakoitava taajuuspolitiikka turvaa mobiiliverkkojen investoinnit ja maaseudun kuuluvuuden

Myös tulevalla taajuuspolitiikalla on merkittävä vaikutus maaseudun yhteyksien kehitykseen. On tärkeää, että mobiiliverkkojen keskeisten taajuuksien toimilupien jatko sekä lupaehtojen periaatteet ratkaistaan hyvissä ajoin, viimeistään alkuvuodesta 2028. Ennakoitava ja ajoissa tehty taajuuspolitiikka on keskeinen edellytys investointivarmuudelle, sillä mobiiliverkkojen kehittäminen edellyttää pitkäjänteisiä ja pääomavaltaisia investointeja. Selkeä näkymä toimilupien jatkoon auttaa varmistamaan, että verkkojen kehittäminen ja kuuluvuuden parantaminen jatkuvat myös maaseudulla tulevina vuosina sekä vuoteen 2033 päättyvien toimilupien jälkeen.

Maaseudun elinvoima ratkaistaan infrastruktuurilla, ei strategiapapereilla

FiCom korostaa, että maaseudun elinvoimaa ei ratkaista strategia-asiakirjoilla vaan toimivalla infrastruktuurilla. Jos viestintäverkkojen rakentaminen on hidasta, hallinnollisesti raskasta tai kustannuksiltaan kohtuutonta, seurauksena on vähemmän investointeja ja heikommat yhteydet. Se on viimeinen asia, jota maaseudun kehittäminen tarvitsee.

Elina Ussa

toimitusjohtaja

FiCom ry